

Β' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ (ύλη Α' Γυμνασίου)

A. ΚΕΙΜΕΝΟ

Οι πόλεις φλέγονται, οι ωκεανοί υπερθερμαίνονται, η Μεσόγειος διψάει

Οι επιπτώσεις της υπερθέρμανσης του πλανήτη –συρρίκνωση φύλλων πάγου, ζημιές από πυρκαγιές, πλημμύρες και άλλα ακραία καιρικά φαινόμενα– είναι τόσο σοβαρές, που είναι ορατές από το Διάστημα.

Είναι ένα γεγονός που σίγουρα προκαλεί απογοήτευση: οι παγκόσμιες θερμοκρασίες είναι σε άνοδο, με τη μεγαλύτερη αύξηση να σημειώνεται τα τελευταία 35 χρόνια. Οι ωκεανοί θερμαίνονται –και μάλιστα με ταχύτερο ρυθμό απ' ό,τι πιστεύαμε. Ως αποτέλεσμα, η στάθμη της θάλασσας και η οξύτητα των ωκεανών αυξάνονται συνεχώς εξαιτίας της απορρόφησης διοξειδίου του άνθρακα.

Δυστυχώς, αυτή είναι μόνον η κορυφή του παγόβουνου... που λιώνει. Κάθε χρόνο, όπως επισημαίνει ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Περιβάλλοντος, η υπερθέρμανση του πλανήτη εντείνεται διαρκώς και οι συνέπειες γίνονται πολύ πιο σοβαρές. Οι καταιγίδες, οι καύσωνες και οι ξηρασίες σημειώνονται πιο συχνά και πιο έντονα. Αυτές οι αλλαγές απειλούν, βεβαίως, τις ζωές και τα μέσα διαβίωσης δισεκατομμυρίων ανθρώπων. Τελικά, θέτουν σε κίνδυνο την πρόδοό μας στον τερματισμό της ακραίας φτώχειας.

Καθώς η κλιματική κρίση προκαλεί σημαντικές αλλαγές θερμοκρασίας σε όλο τον κόσμο, οι μεγάλες πόλεις υποφέρουν από υψηλότερες θερμοκρασίες. Η συσσώρευση πολλών παραγόντων, όπως η χρήση του κλιματισμού, ο αριθμός των αυτοκινήτων που εκλύουν διοξείδιο του άνθρακα και η έλλειψη σιντριβανιών και πράσινων διαδρόμων, σημαίνει ότι οι πόλεις μπορούν να αποτελέσουν, ειδικά το καλοκαίρι, παγίδα για τους ηλικιωμένους, τα παιδιά και τους πιο ευάλωτους πληθυσμούς.

Σύμφωνα με τα Ηνωμένα Έθνη, περισσότερο από το ήμισυ του παγκόσμιου πληθυσμού ζει σε πόλεις και ο αριθμός αυτός ίσως αυξηθεί σε περισσότερο από τα δύο τρίτα έως το 2030. Η υπερκατανάλωση ενέργειας από τη συσσώρευση στα αστικά κέντρα ευθύνεται για περίπου το 70% των παγκόσμιων εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, που απορροφούν θερμότητα και προκαλούν υπερθέρμανση του πλανήτη. Τα κύρια θύματα της αυξημένης ζέστης στις πόλεις θα είναι ηλικιωμένοι, παιδιά και άνθρωποι που ζουν σε συνθήκες φτώχειας.

[Πηγή: Καθημερινή, 7/5/2023 (διασκευασμένο απόσπασμα άρθρου από το Global Citizen, Euronews, BBC, Nature Communications, New York Times)]

B. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Να επαληθεύσετε ή να διαψεύσετε, σύμφωνα με το κείμενο, τις παρακάτω προτάσεις, γράφοντας δίπλα σε κάθε περίοδο λόγου τη λέξη «**Σωστό**» ή «**Λάθος**».

α) Οι επιπτώσεις της κλιματικής κρίσης είναι ορατές και από το Διάστημα.

β) Η μεγαλύτερη άνοδος της θερμοκρασίας σημειώθηκε τα τελευταία 30 χρόνια.

γ) Η συνεχής αύξηση ακραίων καιρικών φαινομένων αποτελεί εμπόδιο στην αντιμετώπιση της φτώχειας.

δ) Οι ηλικιωμένοι, τα παιδιά και οι ευάλωτοι πληθυσμοί μπορούν να προστατευτούν περισσότερο από την κλιματική κρίση αν ζουν στις πόλεις το καλοκαίρι.

ε) Η πιο βασική αιτία για την αύξηση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, που οδηγούν στην αύξηση της θερμοκρασίας είναι ότι οι περισσότεροι άνθρωποι ζουν στα αστικά κέντρα, όπου γίνεται υπερκατανάλωση ενέργειας.

10 μονάδες

2. Να σχολιάσετε τη φράση που αναφέρεται στο κείμενο: «Η συσσώρευση πολλών παραγόντων, όπως η χρήση του κλιματισμού, ο αριθμός των αυτοκινήτων που εκλύουν διοξείδιο του άνθρακα και η έλλειψη σιντριβανιών και πράσινων διαδρόμων, σημαίνει ότι οι πόλεις μπορούν να αποτελέσουν, ειδικά το καλοκαίρι, παγίδα για τους ηλικιωμένους, τα παιδιά και τους πιο ευάλωτους πληθυσμούς». (50-60 λέξεις)

6 μονάδες

3. Να γράψετε έναν πλαγιότιτλο για τη δεύτερη παράγραφο του κειμένου («Δυστυχώς, αυτή είναι... τερματισμό της ακραίας φτώχειας.»)

4 μονάδες

4. Να βρείτε τα δομικά μέρη της δεύτερης παραγράφου του κειμένου («Καθώς η κλιματική κρίση προκαλεί... τους πιο ευάλωτους πληθυσμούς.»): θεματική περίοδο, λεπτομέρειες - σχόλια, πρόταση κατακλείδα (αν υπάρχει).

6 μονάδες

5. Να δηλώσετε τη χρονική βαθμίδα, το ποιόν της ενέργειας, τη διάθεση, τη φωνή, τη συζυγία και την τάξη στην οποία ανήκουν τα ρήματα των παρακάτω προτάσεων:

- «Καθώς η κλιματική κρίση **προκαλεί** σημαντικές αλλαγές θερμοκρασίας σε όλο τον κόσμο»
- «η χρήση του κλιματισμού, ο αριθμός των αυτοκινήτων που εκλύουν διοξείδιο του άνθρακα και η έλλειψη σιντριβανιών και πράσινων διαδρόμων, σημαίνει ότι οι πόλεις μπορούν **να αποτελέσουν**, ειδικά το καλοκαίρι, παγίδα»

6 μονάδες

6. Να σημειώσετε τη συντακτική λειτουργία των υπογραμμισμένων λέξεων του κειμένου:

Οι ωκεανοί:

σοβαρές:

σιντριβανιών:

θερμότητα:

4 μονάδες

7. Να σχηματίσετε τις ζητούμενες πτώσεις για τις παρακάτω συνεκφορές:

- **παγκόσμιες θερμοκρασίες:** (γενική πληθυντικού)

- **ευάλωτους πληθυσμούς:** (γενική ενικού)
- **παγκόσμιων εκπομπών:** (αιτιατική πληθυντικού)

6 μονάδες

8. **διαβίωσης, συσσώρευση:** να διακρίνετε τα συνθετικά των λέξεων.

6 μονάδες

9. Τι σημαίνει η λέξη **εντείνεται**; Να σχηματίσετε δύο σύνθετες λέξεις από το πρώτο συνθετικό και δύο παράγωγες λέξεις από το δεύτερο συνθετικό της λέξης.

12 μονάδες

Γ' ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΛΟΓΟΥ

Σε ένα άρθρο που θα δημοσιευτεί στην εφημερίδα του σχολείου σας να παρουσιάσετε δύο αιτίες για τις οποίες είναι αναγκαίο όλοι μας να προστατεύουμε το περιβάλλον και να αναφερθείτε σε δύο τρόπους με τους οποίους θα μπορούσε η περιβαλλοντική εκπαίδευση να βοηθήσει στην αντιμετώπιση της κλιματικής κρίσης. Το κείμενό σας να μην ξεπερνά τις 300 λέξεις.

40 μονάδες